

EL COGNOM FERRER A CASA NOSTRA

Origen.-

Alguns autors, per explicar l'origen d'aquest cognom, es basen en l'etimologia i diuen que de la veu primitiva «fer», amb la qual els homes antics designaven la guerra, es va formar la llatina «ferrum», i d'aquesta la llemosina «ferro», de la qual es deriva Ferrer.

Però, autoritzats cronistes esmenten els cavallers Ferrer que, amb més antiguitat, van aparèixer dins la nostra història. Diuen: «Bernardo Ferrer», descendent dels comtes de Barbia de la Gran Bretanya, acompanyat de son germà, un fill i d'altra gent anglesa, va venir a prendre part en la reconquesta en senyal d'agraïment, li va atorgar les possessions, cases i pobles que posseïa el moro Ali-Bois. El cognom es va arrelar a Catalunya i València, amb les mateixes armes heràldiques que portava d'Anglaterra. També s'assenyala el seu origen, encara que suposat, d'italià, o bé asturià.

A Catalunya es van fundar diverses cases solars entre les quals podríem assenyalar:

Ferreria de S. Salvador, (Vall de Pianya, Girona), d'aquesta descendeix la rama de S. Joan de les abadesses.

Una altra a Girona, de la qual van derivar-se varies rames per tota la província.

A la vila de Falset, de la qual descendeixen les cases baix-aragoneses d'Alcanys i Casp.

Dues a Barcelona.

Una a Busquets.

Una altra a Riudecols, partit judicial de Reus (Targ.)

Una a Claravalls (Lleida).

Els Ferrer de Plegamans (Barcelona).

A la vila de Caseres, es troba un document que ens parla de Blai Ferrer, natural de Monroyo (Terol), i resident a la vila en data 22 d'agost de l'any 1703; fou ardent defensor de l'Arxiduc d'Àustria en la guerra de Successió, i fou mort pels borbons en l'assalt del castell de Monroyo.

Un Ferrer, descendent de la casa d'Alcanys, es va refugiar a Vilalba dels Arcs durant la guerra de Successió per ser partidari de l'Arxiduc, encara que son germà ho era del borbó. Es va quedar a la vila, on va tenir una notable descendència, on s'emparentà amb les famílies més importants d'aquell moment a la vila.

Cal esmentar que en català, l'erra final dels vocals, encara que ortogràficament s'escriu no es pronuncia fonèticament, en alguns dialectes així, ens trobem amb dos cognoms que han sortit del mateix tronc però que algú creu que són diferents. Ens referim als Ferrer i Ferré. El que ha passat és que unes famílies amb un nivell

cultural i econòmic més elevat, coneixedores de l'idioma, van conservar-lo sense cap modificació, i d'altra banda, els Ferré, possiblement amb pocs mitjans de tot tipus, el van transmetre per via oral, i si alguna vegada l'escrivien, era simplement tal com es pronuncia, o sigui, sense l'erra final i amb accent agut.

Heràldica.-

Abans d'explicar totes les armes heràldiques d'aquest cognom, podríem fer unes petites ressenyes sobre el significat del blasó.

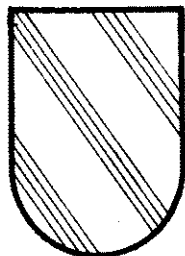
És un símbol, el blasó, utilitzat pels guerrers, per manifestar aspectes de les seves gestes, l'honor i la glòria.

L'escut heràldic es divideix en tres franges horitzontals, amb la denominació de «cap de l'escut» la part superior; «cor, o punt d'honor» la del centre; i «punta de l'escut» la part inferior. Cada franja té, al mateix temps, tres dimensions: la que correspon a la part superior «centre del cap», a la dreta «cantó dret», i «cantó sinistre» a l'esquerra; a la franja central, s'anomena «cor», a la divisió central, i «canto dret i sinistre» a les altres dos; i a la franja inferior o «punta» es troben les mateixes divisions. Els colors utilitzats al blasó són set, dels quals dos corresponen als metalls, or i plata, i els altres cinc als esmalts, representats pels colors, o bé per un ratllat convencional. Així el roig (gules), o ratllat vertical; blau (atzur), a ratlles horitzontals; el negre (sable) o ratllat creuat; el verd (sinople), ratllat oblic de dreta a esquerra; violat (porpra), amb ratllat invers a l'anterior. La regla que es segueix amb els colors, és no col·locar metall sobre metall, ni esmalt sobre esmalt.

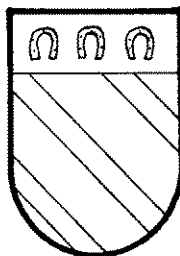
Tot blasó es compon d'un fons, i sobre aquest, les figures significatives d'un fet memorable, o bé, emblemes de guerra, justícia, ciència, etc. Hi ha quatre figures que s'utilitzen: heràldiques, naturals, artificials i quimèriques. Les primeres consisteixen en particions de l'escut en faixes o barres traçades sobre un camp, que poden arribar a dividir-los en 32 parts, el màxim que s'admet. Les figures naturals abarquen tots els cossos de la creació. Les artificials comprenen les poblacions, corones, castells, torres, ponts, vaixells, columnes, i tot el que pugui guardar relació amb l'antic sentit del blasó. I les quimèriques les componen les figures idealitzades, com monstres, l'àguila de dos caps, el drac, l'au fènix, el centaure, etc.

Podem dir, i resumir, que l'heràldica, és un llenguatge de senyals, símbols i colors, i que cada un d'ells té un significat molt concret dins del món del blasó, llenguatge de símbols, als quals, ja els antics, van donar una importància preponderant.

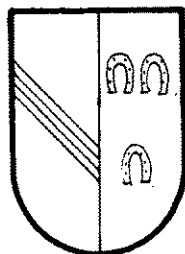
Armes del blasó.-

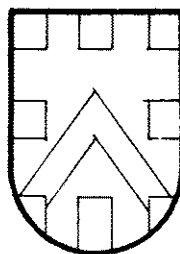
De Bernard Ferrer.- De roig (gules), tres faixes d'or, carregades cada una amb una cotissa de gules.

De Riudecols.- D'or, tres bandes de negre (sable), amb el «jefe» d'or, i tres ferradures de negre (sable), clavades en or i posades en situació de faixa.

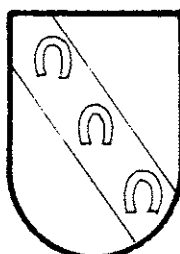
Ausiàs Ferrer.- Escut partit: 1er de blau (atzur), amb una banda d'or carregada amb una cotissa de roig (gules); 2a de verd (sinople), amb tres ferradures d'or clavades de negre (sable), situades en triangle.

De Barcelona. (Consellers l'any 1921).- De plata, un «xebró» de gules (roig), i brocadura de vuit peces del mateix color.

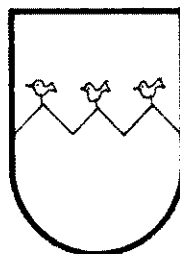
Ferreria de S. Salvador.- De blau (atzur), ferradura d'or clavada en negre (sable).

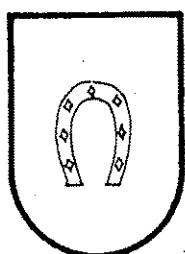
D'una altra casa de Barcelona.- De roig (gules), banda d'or carregada de tres ferradures de blau (atzur), i clavades en plata. Línies d'aquesta casa, com la del Vall d'Ucaña, van ampliar l'escut anterior amb un brodat compost de vuit peces d'or.

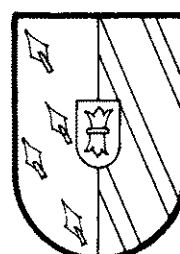
Casa de Girona.- De blau (atzur), tres ferradures d'or, clavades en negre (sable), i situades en triangle.

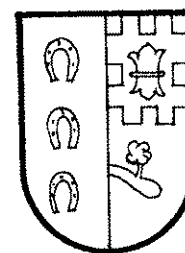
Casa de Busquets.- Escut tallat i encaixat en dos angles d'or i tres de roig (gules), amb tres moixons de negre (sable).

Casa de Falset.- De blau (atzur), una ferradura de plata clavada en negre (sable).

De Claravalls. (Lleida).- Escut partit: 1er de plata amb quatre ferros de llança de blau (atzur), posats en banda, un, dos i un; 2º, també en plata tres bandes de roig (gules). Brocat sobre el «tot», escudet de blau (atzur) amb una flor de lli d'or.

Casa de Móra d'Ebre.- Escut partit: 1er de roig (gules), amb tres ferradures de plata clavades en negre (sable), i posades en situació de «pal»; 2a de roig (gules), una flor de lli de plata, brocadura de vuit peces d'aquest metall, i mig tallat d'or amb una rama verda (síniple), fruitada d'una móra negra (sable).

Plegamans.- Escut esquarterat 1er de roig (gules), amb tres ferradures de plata clavades en negre (sable) i situades en triangle; 2º d'or amb els pals d'Aragó de roig (gules); 3er d'or amb tres roses de roig (gules), en situació de triangle, i 4ar d'or amb un lleó rampant i coronat de roig (gules).

A més a més dels esmentats, arreu de Catalunya i Aragó, aquesta família va utilitzar molts més blasons, encara que tots es deriven dels primers d'Anglaterra, o bé, de les primeres cases que arreu de Catalunya es van fundar durant tota l'Edat Mitjana.

SOLER I BORRÁS